

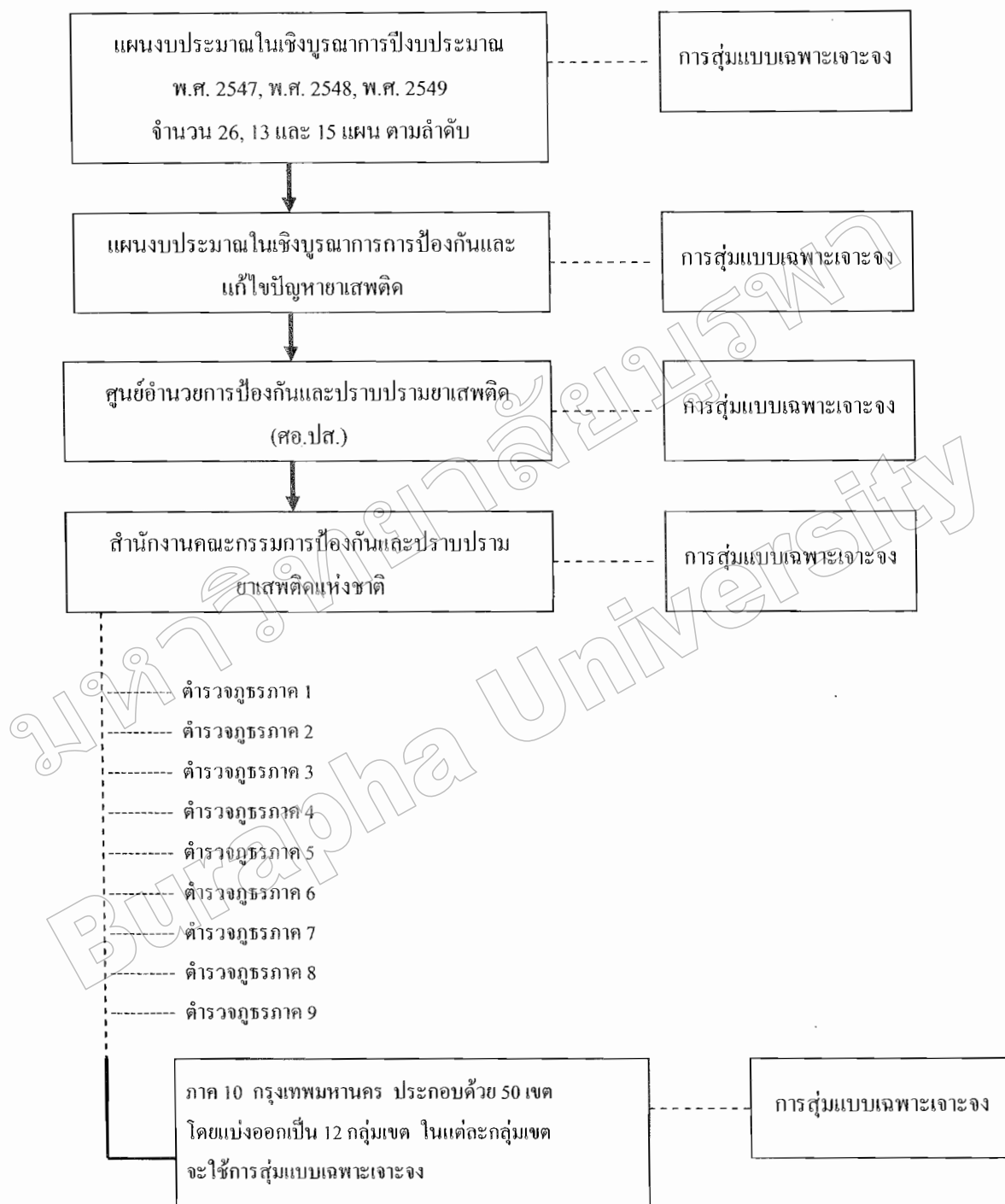
บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

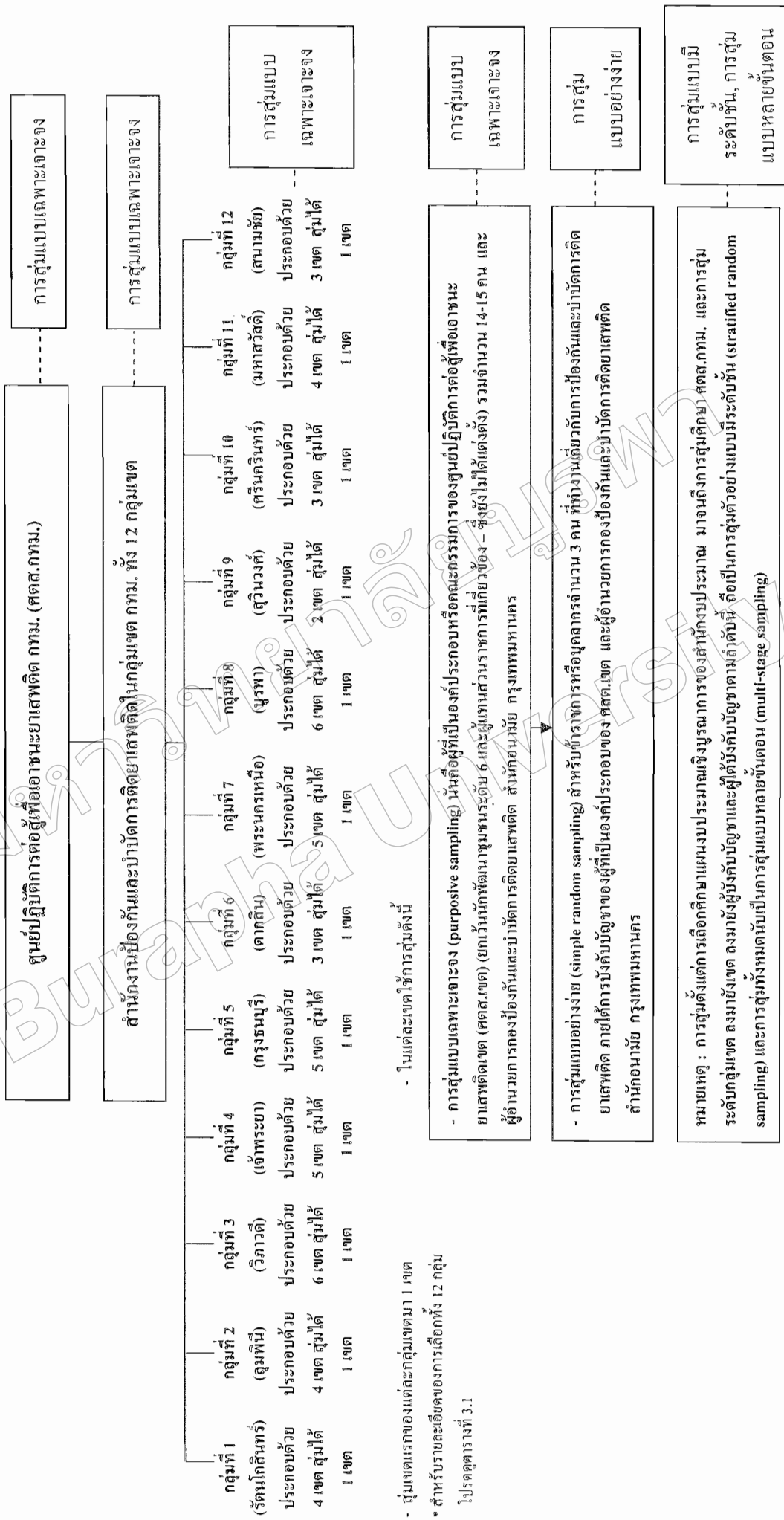
ในบทนี้ จะเป็นการนำเสนอวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

ในชั้นแรกเริ่มนั้น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารเชิงบูรณาการในระบบราชการไทย ดังนั้น จึงได้พิจารณาแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการซึ่งเพิ่งเริ่มใช้ในปีงบประมาณ พ.ศ.2547, พ.ศ.2548 และ พ.ศ.2549 จำนวน 26 แผน, 13 แผน และ 15 แผน ตามลำดับ ผู้วิจัยได้เลือกหรือสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (proposive sampling) โดยเจาะจงเลือกศึกษาเกี่ยวกับแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งนี้เพราะการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นงานราชการที่ดำเนินการมานานนับ 30 ปีก่อนที่จะปรากฏเป็นแผนในแผนงบประมาณเชิงบูรณาการดังกล่าวทั้งใน 3 ปีงบประมาณ งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนี้เป็นการงานสำคัญนับเป็นวาระของชาติ และดำเนินการได้ผลดียิ่ง (ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 1) ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศอ.ปส.) (ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 224/2549 เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตั้ง ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ซึ่งเดิมใช้ชื่อว่าศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ - ศตส.ชาติ) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ปปส.ชาติ) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ ศอ.ปส. นอกจากจะเป็นสำนักงานเลขานุการของ ศอ.ปส. แล้ว ศอ.ปส. ยังได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระจายอยู่ทั่วประเทศอีก 10 ภาค และ กรุงเทพมหานครก็เป็น 1 ใน 10 ภาคนี้ และเพื่อความเป็นไปได้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาการบริหารแบบบูรณาการของกรุงเทพมหานคร ซึ่งนับเป็นการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (ภาพที่ 3-1)

ภาพที่ 3-1 การเลือกตัวอย่างการวิจัย

- สุ่มแบบแรกของแต่ละกลุ่มเขตมา 1 เขต

- ในแต่ละเขตใช้การสุ่มดังนี้

* สำหรับรายละเอียดของการเลือกทั้ง 12 กลุ่มโปรดดูตารางที่ 3.1

- การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) นั่นคือผู้ที่เป็องค์ประกอบหรือคณะกรรมการของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดเขต (ศตส.เขต) ยกเว้นนักพัฒนาชุมชนระดับ 6 และผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง - ซึ่งยังไม่ได้แต่งตั้ง) รวมจำนวน 14-15 คน และผู้อำนวยการกองป้องกันและปราบปรามการติดยาเสพติด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
- การสุ่มแบบอย่างง่าย (simple random sampling) สำหรับข้าราชการหรือบุคลากรจำนวน 3 คน ที่ทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้ที่เป็นองค์ประกอบของ ศตส.เขต และผู้อำนวยการกองป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
- หมายเหตุ : การสุ่มตั้งแต่การเลือกศึกษาแผนงบประมาณเชิงบูรณาการของสำนักงานป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด ลงมาถึงเขต ลงมาถึงผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องตามลำดับนี้ ถือเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบมีระดับชั้น (stratified random sampling) และการสุ่มทั้งหมดนับเป็นการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling)

กทม. ประกอบด้วย 50 เขต นับเป็นประชากรของการศึกษาวิจัย กทม. แบ่ง 50 เขตนั้น ออกเป็น 12 กลุ่มเขต แต่ละกลุ่มเขตประกอบด้วยจำนวนเขตที่ไม่เท่ากัน (สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, หน้า 5) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาประชากรทั้งหมด 12 กลุ่มเขต โดยนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 12 กลุ่มเขต และศึกษากลุ่มตัวอย่าง 20% ของจำนวนเขตในแต่ละกลุ่มเขต (และใช้การปิดทศนิยม) โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงโดยเลือกเขตแรกของแต่ละกลุ่มเขต ดังนั้นจึงได้กลุ่มตัวอย่าง 12 กลุ่มเขต (ตารางที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 กลุ่มเขต 12 กลุ่มเขต และการศึกษากลุ่มตัวอย่าง 20% ของจำนวนเขตในแต่ละกลุ่มเขต

กลุ่มที่ 1	กลุ่มรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย 4 เขต คือ เขตพระนคร เขตดุสิต เขตสัมพันธวงศ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย - 20% ของ 4 เขต (โดยการปิดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตพระนคร
กลุ่มที่ 2	กลุ่มลุมพินี ประกอบด้วย 4 เขต คือ เขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตสาทร เขตวัฒนา - 20% ของ 4 เขต (โดยการปิดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตปทุมวัน
กลุ่มที่ 3	กลุ่มวิภาวดี ประกอบด้วย 6 เขต คือ เขตบางซื่อ เขตดินแดง เขตห้วยขวาง เขตจตุจักร เขตพญาไท เขตราชเทวี - 20% ของ 6 เขต (โดยการปิดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตบางซื่อ
กลุ่มที่ 4	กลุ่มเจ้าพระยา ประกอบด้วย 5 เขต คือ เขตคลองเตย เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา เขตพระโขนง เขตบางนา - 20% ของ 5 เขต (โดยการปิดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตคลองเตย
กลุ่มที่ 5	กลุ่มกรุงธนบุรี ประกอบด้วย 5 เขต คือ เขตธนบุรี เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตคลองสาน เขตบางพลัด - 20% ของ 5 เขต (โดยการปิดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตธนบุรี
กลุ่มที่ 6	กลุ่มตากสิน ประกอบด้วย 3 เขต คือ เขตภาษีเจริญ เขตจอมทอง เขตราษฎร์บูรณะ - 20% ของ 3 เขต (โดยการปิดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตภาษีเจริญ
กลุ่มที่ 7	กลุ่มพระนครเหนือ ประกอบด้วย 5 เขต คือ เขตลาดพร้าว เขตสายไหม เขตหลักสี่ เขตบางเขน เขตดอนเมือง - 20% ของ 5 เขต (โดยการปิดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตลาดพร้าว

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

กลุ่มที่ 8	กลุ่มบูรพา ประกอบด้วย 6 เขต คือ เขตบางกะปิ เขตวังทองหลาง เขตบึงกุ่ม เขตคันนายาว เขตสะพานสูง เขตสวนหลวง - 20% ของ 6 เขต (โดยการปัดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตบางกะปิ
กลุ่มที่ 9	กลุ่มสุวินทวงศ์ ประกอบด้วย 2 เขต คือ เขตคลองสามวา เขตหนองจอก - เนื่องจากกลุ่มที่ 9 ประกอบด้วยเขตเพียง 2 เขตเท่านั้น จึงเลือกเขตแรกมา 1 เขต คือ เขตคลองสามวา
กลุ่มที่ 10	กลุ่มศรีนครินทร์ ประกอบด้วย 3 เขต คือ เขตมีนบุรี เขตประเวศ เขตลาดกระบัง - 20% ของ 3 เขต (โดยการปัดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตมีนบุรี
กลุ่มที่ 11	กลุ่มมหาสวัสดิ์ ประกอบด้วย 4 เขต คือ เขตตลิ่งชัน เขตทวีวัฒนา เขตบางแค เขตหนองแขม - 20% ของ 4 เขต (โดยการปัดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตตลิ่งชัน
กลุ่มที่ 12	กลุ่มสนามชัย ประกอบด้วย 3 เขต คือ เขตทุ่งครุ เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน - 20% ของ 3 เขต (โดยการปัดทศนิยม) = 1 เขต คือ เขตทุ่งครุ

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาถึงการบริหารแบบบูรณาการของความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร: กรณีศึกษาการบริหาร/จัดการการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานคร (ศตส.กทม.) โดยมุ่งศึกษาระดับเขตซึ่งเป็นระดับปฏิบัติการ ดังนั้น ประชากรหลักของการวิจัยครั้งนี้ก็คือ องค์ประกอบหรือคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดเขต (คำสั่งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานคร ที่ 4 (2548) เรื่องการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดเขตสั่ง ณ วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2548) ซึ่งประกอบด้วย

1. สมาชิกสภากรุงเทพมหานครในเขตพื้นที่	ที่ปรึกษา
2. ผู้อำนวยการเขต	ผู้อำนวยการ
3. ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลในพื้นที่	รองผู้อำนวยการ
4. ผู้แทนสำนักอนามัย	กรรมการ
5. ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
กรุงเทพมหานคร	กรรมการ
6. ผู้แทนกรมคุมประพฤติ	กรรมการ

7. ผู้แทนสำนักงานการศึกษาพื้นฐานเขต	กรรมการ
8. ศึกษาธิการเขต	กรรมการ
9. หัวหน้าฝ่ายปกครอง	กรรมการ
10. หัวหน้าฝ่ายเทศกิจ	กรรมการ
11. หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล	กรรมการ
12. ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	กรรมการ
13. ผู้แทนองค์กรภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง	กรรมการ
14. ผู้ช่วยอำนวยการเขตที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและ
เลขานุการ
15. หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
16. นักพัฒนาชุมชน ระดับ 6	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาข้อมูลโดยยึดองค์ประกอบหรือกรรมการ ศตส.เขต เป็นหลัก ซึ่งเป็นการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยมีประชากร 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้บริหารของ ศตส.เขต กลุ่มหนึ่ง และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของกลุ่มผู้บริหารของ ศตส.เขต อีกกลุ่มหนึ่ง โดยไม่นับนักพัฒนาชุมชน ระดับ 6 ซึ่งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ศตส.เขต ทั้งนี้เพราะนักพัฒนาชุมชน 6 มิใช่ผู้บริหารแต่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาของหัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม นอกจากนั้นยังต้องพิจารณากรรมการลำดับที่ 12 ซึ่งบ่งว่าเป็นผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่อาจจะมีการแต่งตั้งหรือไม่ก็ได้

อาจกล่าวได้ว่า การสุ่มผู้บังคับบัญชาแบบเฉพาะเจาะจง 1 เขต จะได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 14-15 คน ซึ่งเป็นกรรมการ ศตส.เขต ดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้น ใน 12 กลุ่มเขตที่ได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จึงมีจำนวนผู้บังคับบัญชาประมาณ 168-180 คน อนึ่ง ในการศึกษาจำเป็นต้องศึกษาผนวกกองป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย ดังนั้น จึงรวมเป็นจำนวนผู้บังคับบัญชาทั้งสิ้นประมาณ 169-181 คน

สำหรับข้าราชการหรือบุคลากรที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นองค์ประกอบของ ศตส.เขต จำนวน 12 เขตนั้น จะใช้การสุ่มแบบอย่างง่าย (simple random sampling) จำนวน 3 คน จึงมีจำนวนผู้ได้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาแต่ละคนเท่ากับจำนวนผู้บังคับบัญชาจำนวน 169-181 คน คูณด้วยผู้ได้บังคับบัญชาจำนวน 3 คน เท่ากับ 507-543 คน

ดังนั้น รวมเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถามประมาณ 676 คน (169 คน+507 คน) ถึง 724 คน (181 คน + 543 คน) ตามตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 จำนวนผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาในเขต/กองของ 12 ศตส.เขต/กอง

ผู้บังคับบัญชา			ผู้ใต้บังคับบัญชา		
ในแต่ละเขต/ กอง (คน)	จำนวน เขต	รวมผู้บังคับบัญชา (คน)	ผู้บังคับบัญชา (คน)	ผู้ใต้บังคับ บัญชา (คน)	รวมผู้ใต้บังคับ บัญชา (คน)
14-15 (+1)	12	$14 \times 12 + 1 = 169$ ถึง $15 \times 12 + 1 = 181$	169 ถึง 181	3 ถึง 3	507 ถึง 543
รวมผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง = $169 + 507 = 676$ คน ถึง $181 + 543 = 724$ คน					

เท่าที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการสุ่มที่กระทำมาเป็นลำดับนั้นเป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) และนับเป็นการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) นอกจากนั้น ในการวิจัยนี้จะใช้การสัมภาษณ์ประกอบด้วย โดยจะสัมภาษณ์ผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร ได้แก่ รองผู้ว่าราชการ กทม. ผู้อำนวยการฝ่ายอนามัย รองผู้อำนวยการฝ่ายอนามัย ผู้อำนวยการกองป้องกันและบำบัดการติดเชื้อเสพติด และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ดังจะกล่าวต่อไป

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนั้นได้มาจากแหล่งสำคัญหลายแหล่งด้วยกัน คือ ข้อมูลจากหนังสือ ตำรา และบทความที่ผู้วิจัยได้ค้นจากห้องสมุดต่างๆ ระบบ CD-Rom และ Dialogue ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างองค์กร และข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการศึกษาตามแนวชาติพจนวรรณาประกอบ สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับ โดยจะใช้ทดสอบแก่กลุ่มตัวอย่างระดับผู้บริหารและข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน แบบสอบถามจะประกอบด้วยทั้งคำถามแบบปลายปิด (close ended questions) ซึ่งเป็นแนวการศึกษาแบบปรนัย (objective approach) และคำถามแบบปลายเปิด (open ended questions) ซึ่งเป็นแนวการศึกษาแบบอัตนัย (subjective approach)

1. แบบสอบถามฉบับที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับกรรมการ ศตส.เขต ซึ่งมีฐานะเป็นผู้บริหาร ทั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงสถานะของมิติต่างๆ ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์การและการประสานงานระหว่างองค์การ ซึ่งสร้างและแปลความหมายตามขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การกำหนดสมมติฐาน ข้อเสนอ หรือประเด็นที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และการกำหนดตัวแปร

1.1.1 แบบสอบถามส่วนที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสมมติฐานที่ว่า ข้าราชการที่มีภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจแตกต่างกันจะมีการประสานงานในการป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติดระหว่างกันต่างกันั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ คือ

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพสมรส
5. ระดับตำแหน่ง
6. อายุราชการ
7. ระยะเวลาการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด
8. ความรู้และ/หรือประสบการณ์ด้านการประสานงาน

ตัวแปรตาม คือ การประสานงานในการป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด (ซึ่งจะปรากฏอยู่ในแบบสอบถามส่วนที่ 3 ต่อไป)

1.1.2 แบบสอบถามส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มุ่งใช้ศึกษาข้อเสนอที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

เนื่องจากสาระของข้อเสนอที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา คือมิติต่างๆ ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์การนั้น มีหลายประเด็นที่จำเป็นต้องใช้การสัมภาษณ์และสังเกตเหตุการณ์ ตั้งคำถาม และบางประเด็นก็ไม่ต้องหาข้อมูลแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะมิติบางมิติเป็นเรื่องที่ชัดเจนเป็นที่รู้กันทั่วไป นั่นคือ ประเด็นการทำให้เป็นทางการโดยการตกลง ในการติดต่อกันระหว่างองค์การสององค์การจะมีการยอมรับที่เป็นทางการ และมีการอนุมัติโดยกฎหมายหรือโดยผู้บริหาร และการทำให้เป็นทางการทางโครงสร้างซึ่งเกี่ยวข้องกับการที่องค์การที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางประสานสัมพันธ์ภาพระหว่างองค์การสององค์การหรือมากกว่า ซึ่งในกรณีของการวิจัยนี้ก็คือ เขตของ กทม. นั่นเอง

ส่วนมิติความสัมพันธ์ระหว่างองค์การซึ่งต้องใช้แบบสอบถามเพิ่มเติมคือ มิติความเข้ม, มิติการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน และมิติการทำให้เป็นมาตรฐาน

1.1.3 แบบสอบถามส่วนที่ 3 ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาส่วนหนึ่งของสมมติฐาน และศึกษาข้อเสนอที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาข้อที่ 2, 3, 4 และ 5

1.1.3.1 สำหรับตัวแปรตามในสมมติฐานแรกคือการประสานงานในการป้องกันและบำบัดยาเสพติดนั้น ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม

1.1.3.2 สำหรับข้อเสนอที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาที่ 2 นั้น มิใช่การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร แต่เป็นการศึกษาถึงวิธีการประสานงานระหว่างองค์การต่างๆ ในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ

1.1.3.3 สำหรับข้อเสนอที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาที่ 3 นั้น เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงในการประสานงานระหว่างองค์การต่างๆ ในการป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด

1.1.3.4 ส่วนข้อเสนอที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาที่ 4 นั้น เป็นการศึกษาปัญหาในการประสานงานระหว่างองค์การในการป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด

1.1.3.5 ข้อเสนอที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาที่ 5 เป็นการศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการเกี่ยวกับมิติความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ และการเชื่อมโยงการประสานงานระหว่างองค์การในการป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด รวมตลอดถึงการประสานงานระหว่างองค์การโดยทั่วไป

1.2 การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามฉบับที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชาแบบสอบถามที่ใช้มี 3 ส่วน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1 แบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นที่อธิบายคุณลักษณะบางประการของผู้ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพการสมรส ระดับตำแหน่ง อายุราชการ ระยะเวลาการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด ความรู้และ/หรือประสบการณ์ด้านการประสานงาน (คำถามข้อที่ 1-8)

1.2.2 แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินมิติต่างๆ ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ซึ่งเป็นคำถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เพื่อวัดมิติอื่นๆ ในความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ คือ มิติความเข้ม มิติการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน และมิติการทำให้เป็นมาตรฐาน

ตารางที่ 3-3 ประเด็นมิติต่าง ๆ ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์การและหมายเลขข้อคำถามที่ใช้ศึกษาแต่ละมิติ

มิติของความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ	หมายเลขข้อคำถาม
ความเข้ม - ขนาดและปริมาณของทรัพยากรที่แลกเปลี่ยน/ใช้ร่วมกัน - ความถี่ของปฏิสัมพันธ์ที่มีระหว่างกัน	9 10, 11
การแลกเปลี่ยนระหว่างกัน - ความถี่ของการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกัน - การตกลงและกำหนดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกัน	12 13
การทำให้เป็นมาตรฐาน - การทำให้หน่วยต่างๆ ของทรัพยากรมีความใกล้เคียงกัน อย่างมีมาตรฐาน - การกำหนดระเบียบปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน	14 15

1.2.3 แบบสอบถามส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินการประสานงานระหว่างองค์การ ซึ่งเป็นแบบสอบถามของ Georgopoulos and Mann (Price, 1972, pp. 84-89) มีทั้งหมด 7 ข้อ คือข้อที่ 16-22 (ตารางที่ 3-4)

ตารางที่ 3-4 ประเด็นการประสานงานระหว่างองค์การและหมายเลขข้อคำถามที่ใช้วัดในแต่ละประเด็นย่อย

การประสานงานระหว่างองค์การ	หมายเลขข้อคำถาม
เชิงความถูกต้องเหมาะสม	16
เชิงการป้องกัน	17
เชิงกฎระเบียบข้อบังคับ	18
เชิงส่งเสริมสนับสนุน	19
การประสานงานโดยโครงการ และการประสานงานโดยทั่วไป	20, 21, 22

ต่อจากแบบสอบถามที่ใช้ประเมินการประสานงานระหว่างองค์การก็จะเป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินวิธีการประสานงานในการบริหาร โดยมีคำถาม 3 ประเด็น ประกอบด้วยคำถามที่ผู้ตอบต้องเลือกตอบระหว่างมาก ปานกลาง หรือน้อย คือคำถามข้อที่ 23 ซึ่งถามถึงการประสานงานระหว่างองค์การที่ผู้บริหารใช้ด้วยวิธีการที่เป็นทางการ คำถามข้อที่ 24 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องการประสานระหว่างองค์การที่ผู้บริหารใช้ด้วยวิธีการที่ไม่เป็นทางการ และคำถามข้อที่ 25 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างองค์การที่ผู้บริหารใช้ด้วยวิธีการระดับกลุ่ม

ต่อจากแบบสอบถามที่ใช้ประเมินวิธีการประสานงานในการบริหาร ก็จะเป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินการเชื่อมโยงการประสานระหว่างองค์การต่างๆ (คำถามข้อที่ 26-31) คือ ด้านบุคลากร ด้านการเงินงบประมาณ ด้านการวางแผน/การทำให้โครงการ ระบบข่าวสาร ฐานข้อมูล และการเก็บข้อมูล การประสานงานแบบเฉพาะกรณี : การประชุมเฉพาะกรณี, การทำงานเป็นทีมเฉพาะกรณี, ผู้ประสานงานเฉพาะกรณี และตามด้วยแบบสอบถามที่ใช้ประเมินปัญหาในการประสานงานระหว่างองค์การ (คำถามข้อที่ 32-47) คือ ปัญหาด้านเทคนิค ปัญหาด้านโครงสร้าง ปัญหาด้านระเบียบปฏิบัติ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร และปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม

ในท้ายแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันและการประสานงานของ ศตส.เขต

1.3 ลักษณะแบบสอบถามและเกณฑ์การให้คะแนน

1.3.1 แบบสอบถามส่วนที่ 1 ลักษณะแบบสอบถามในช่วงที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความในช่องว่าง คำถามในลักษณะนี้มีทั้งหมด 8 ข้อ (ข้อที่ 1 – ข้อที่ 8)

1.3.2 แบบสอบถามส่วนที่ 2 ลักษณะแบบสอบถามในส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับมิติความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ คือ ความเข้ม (intensity) ซึ่งมีคำถาม 3 ข้อ ข้อที่ 9 เป็นคำถามแบบปลายเปิดโดยถามถึงการกำหนดขนาด/ปริมาณของทรัพยากรที่ผูกพันกับหน่วยงานอื่น โดยมีการปรับคะแนนข้อมูลโดยทำการถ่วงน้ำหนักเพื่อแยกแต่ละข้อมูลเพื่อไปอยู่ในช่วงของอัตราที่กำหนดไว้ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.00 อยู่ในระดับต่ำ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.01 – 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.01 – 4.00 อยู่ในระดับสูง ส่วนคำถามข้อที่ 10 และข้อที่ 11 เป็นคำถามแบบปลายเปิดให้เติมตัวเลขซึ่งเป็นข้อเท็จจริงในทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับจำนวนการติดต่อสื่อสารที่สำคัญกับหน่วยงานอื่น และการติดต่อสื่อสารโดยทั่วไปในแต่ละเดือนแล้วคำนวณเป็นค่าเฉลี่ย

ต่อจากมิติความเข้มในความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ก็เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน (reciprocity) ในความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ซึ่งมีคำถาม 2 ข้อเป็นคำตอบแบบให้ตัวเลขซึ่งเป็นข้อเท็จจริงในทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับจำนวนการแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่างๆ กับหน่วยงานอื่น การตกลงและการกำหนดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกันที่แน่ชัดกับหน่วยงานอื่นในแต่ละเดือน (คำถามข้อที่ 12 และข้อที่ 13) แล้วคำนวณเป็นค่าเฉลี่ย

ถัดจากมิติการแลกเปลี่ยนระหว่างกันในความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ก็จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการทำให้เป็นมาตรฐาน (standardization) ในความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ซึ่งก็มีคำถาม 2 ข้อ (คำถามข้อที่ 14 และข้อที่ 15) จะเป็นคำถามแบบปลายเปิดโดยให้เลือกตอบโดยถามถึงการทำให้หน่วยงานต่างๆ ของทรัพยากรเป็นมาตรฐาน และการกำหนดระเบียบปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน โดยแต่ละข้อจะมีคำตอบในลักษณะประเมินค่าเป็น 4 ระดับ คือ จริงแน่นอน จริงมากกว่าไม่จริง ไม่จริงมากกว่าจริง และไม่จริงเลย คำตอบแต่ละข้อจะมีค่าตั้งแต่ 4 (จริงแน่นอน) ไปจนถึง 1 (ไม่จริงเลย) แล้วหาค่าเฉลี่ยของแต่ละคำถาม แล้วจึงหาค่าเฉลี่ยของคำตอบทั้ง 2 ข้อ (ข้อที่ 14 และข้อที่ 15) เป็นค่าเฉลี่ยของการทำให้เป็นมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าจะมีกรทำให้เป็นมาตรฐานมากกว่า โดยคะแนน 4 จะเป็นค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด

1.3.3 แบบสอบถามส่วนที่ 3 ลักษณะแบบสอบถามในส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างองค์การ แบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบให้เลือกตอบตามระดับความคิดเห็นที่มีต่อข้อความหรือคำถามที่กำหนดไว้โดยแต่ละข้อจะมีคำตอบในลักษณะประเมินค่าเป็น 5 ระดับ โดยมีคำถามทั้งหมด 7 ข้อ (ข้อที่ 16 – ข้อที่ 22) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงความถูกต้องเหมาะสม (corrective) (ข้อที่ 16), เชิงการป้องกัน (preventive) (ข้อที่ 17), เชิงกฎระเบียบ ข้อบังคับ (regulatory) (ข้อที่ 18), เชิงการส่งเสริม (promotive) (ข้อที่ 19), การประสานงานโดยโครงการ และการประสานงานโดยทั่วไป (programmed coordination and general coordination) (ข้อที่ 20 ข้อที่ 21 และข้อที่ 22)

คำถามทั้ง 7 ข้อซึ่งมีคำตอบในลักษณะประเมินค่าเป็น 5 ระดับ คำตอบแต่ละข้อจะมีค่าตั้งแต่ 5 ไปถึง 1 ยิ่งคะแนนสูงเท่าใด การประสานงานจะเป็นที่พอใจมากเพียงนั้น จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของแต่ละคำถาม และหาค่าเฉลี่ยของคำตอบทั้งหมดอีกทีหนึ่งเพื่อเป็นค่าเฉลี่ยของการประสานงานโดยรวมได้

ถัดจากแบบสอบถามที่ใช้ประเมินการประสานงานระหว่างองค์การ ก็จะเป็นข้อคำถามสำหรับวิธีที่ผู้บังคับบัญชาใช้เพื่อการประสานงานระหว่างองค์การใน ศตส.เขต นั้น เป็นข้อคำถามซึ่งดัดแปลงจากข้อคำถามของ Catherine Alter และ Jerald Hage (1993, p. 96) ซึ่งประกอบด้วย 3 วิธีคือ วิธีการที่เป็นทางการ วิธีการที่ไม่เป็นทางการ และวิธีการระดับกลุ่ม

สำหรับวิธีการที่เป็นทางการ (ข้อคำถามที่ 23) ประกอบด้วยประเด็น 2 ประเด็น คือ การปฏิบัติตามกฎ/ระเบียบปฏิบัติที่กำหนดโดยกฎหมาย หรือข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษร (ข้อ 23.1) และการทำตามข้อตกลงหรือแผนที่มิใช่ลายลักษณ์อักษร (ข้อ 23.2)

สำหรับวิธีการที่ไม่เป็นทางการ (ข้อคำถามที่ 24) ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เสมือนเป็นผู้ประสานงาน (ข้อ 24.1) และการใช้การติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการระหว่างผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่เหล่านั้น (ข้อ 24.2)

สำหรับวิธีการระดับกลุ่ม (ข้อคำถามที่ 25) ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ คณะกรรมการระหว่างหน่วยงานที่จัดตั้งแบบถาวรมีการประชุมเป็นประจำเพื่อวางแผน (ข้อ 25.1) และ/หรือประสานงาน และคณะกรรมการระหว่างหน่วยงานแบบชั่วคราวซึ่งมีการประชุมกันเมื่อต้องการ (ข้อ 25.2)

ข้อคำถามข้อที่ 23, 24, 25 ให้ผู้ตอบเลือกตอบว่ามาก ปานกลาง หรือน้อย และหาคำร้อยละของแต่ละข้อ

ต่อจากแบบสอบถามที่ใช้ประเมินวิธีการประสานระดับบริหารก็จะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเชื่อมโยงในการบริหารระหว่างองค์กร จากแนวคิดของ Catherine Alter และ Jerald Hage (คำถามข้อที่ 26-31) และเจเนนหรือหาความถี่ของความเป็นจริงหรือความคิดเห็น ระดับมาก ปานกลาง ต่ำ และไม่มี พิจารณาถึงการเชื่อมโยงในการประสานงานโดยหาคำร้อยละ

ถัดจากนั้นก็จะเป็นแบบสอบถามการประเมินปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่ผู้วิจัยประมวลขึ้นเอง (คำถามข้อที่ 32-47) และเจเนนหรือหาความถี่ของความคิดเห็นคือของระดับต่างๆ คือ ระดับมาก ปานกลาง ต่ำ และไม่มี พิจารณาถึงปัญหาการประสานงานโดยหาคำร้อยละ

ในท้ายของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันและการประสานงานของ ศตส.เขต

2. แบบสอบถามฉบับที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ใช้กับผู้บังคับบัญชาของคณะกรรมการ ศตส.เขต นั้น ก็มีข้อคำถามเหมือนกับฉบับของผู้บังคับบัญชา หรือแบบสอบถามฉบับที่ 1 จะต่างกันที่คำถามในส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวข้อที่ 5 คือระดับตำแหน่งของผู้บังคับบัญชา จะเป็น (1) ระดับ 1-3 (2) ระดับ 4-7 (3) ระดับ 8 ขึ้นไป และต่างกัน ในส่วนของวิธีการประสานงานระหว่างองค์กรจะเป็นคำถามเกี่ยวกับการประสานงานในระดับปฏิบัติการระหว่างองค์กรใน ศตส.เขต ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามซึ่งดัดแปลงจากข้อคำถามของ Catherine Alter และ Jerald Hage (1993, p. 97) ซึ่งประกอบด้วย 3 วิธีคือ วิธีทำตามลำดับ (ข้อคำถามที่ 23)

วิธีการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน (ข้อคำถามที่ 24) และวิธีการทำงานร่วมกัน (ข้อคำถามที่ 25) แต่ละประเด็นคำถามจะมีรูปภาพประกอบเพื่อช่วยในการทำความเข้าใจ สำหรับข้อคำถามข้อ 23, 24 และ 25 นั้น ให้ผู้ตอบเลือกตอบว่ามาก ปานกลาง หรือน้อย และหาค่าร้อยละของแต่ละข้อ

อนึ่ง นอกจากการใช้เครื่องมือในลักษณะแบบสอบถามแล้ว ในการวิจัยนี้ยังใช้การศึกษาแบบชาติพหุวรรณประกอบด้วย ซึ่งจะใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต รวมถึงการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สำหรับการสัมภาษณ์นั้นจะใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยจะสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องเท่าที่จะกระทำได้ ได้แก่ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักอนามัย รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย เป็นต้น ถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์การและการประสานงานระหว่างองค์การโดยทั่วไป

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การทดสอบแบบสอบถามฉบับที่ 1 แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นในส่วนที่ 1 สำหรับส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับมิติของความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ คือ ความเข้ม (intensity) การแลกเปลี่ยนระหว่างกัน (reciprocation) และการทำให้เป็นมาตรฐาน (standardization) นั้นเป็นข้อคำถามแบบให้เติมตัวเลขหรือเลือกคำตอบตามข้อเท็จจริงในทัศนะของผู้ตอบ ซึ่งผู้วิจัยคิดสร้างขึ้นเองทั้งหมด

สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างองค์การของ Basil S. Georgopoulos and Floyd C. Mann (1962) นั้น Georgopoulos และ Mann ได้พบค่าสหสัมพันธ์ (correlations) ทางบวกกับคำถามที่ตั้งขึ้นเพื่อศึกษาทดสอบ และพบค่าสัมประสิทธิ์ (coefficients) ที่ระดับตั้งแต่ 43 ถึง 70 ของทั้ง 7 มาตรการที่ใช้วัดการประสานงาน และพบว่า 5 ใน 7 สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญต่ำกว่าระดับ .05 ซึ่งเป็นการยืนยันความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

ส่วนแบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการประสานงานระดับบริหารซึ่ง Catherine Alter และ Jerald Hage ได้ทำขึ้นนั้น จะใช้วิธีการเจนนับ

สำหรับแบบสอบถามที่เหลือคือเรื่องการเชื่อมโยงและปัญหาในการประสานงานระหว่างองค์การนั้น เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นด้วยตนเอง นั้นจะใช้การเจนนับเช่นกัน

เมื่อสร้างและรวบรวมแบบสอบถามเสร็จสิ้นแล้ว ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกรรมการ ศตส. เขต และผู้ได้บังคับบัญชา 1 เขต คือ เขตดุสิต โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารจำนวน 15 คน และผู้ได้บังคับบัญชาของกรรมการ ศตส. อีกคนละ 3 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด = $15 + (15 \times 3) = 60$ คน

ส่วนการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) นั้น ผู้วิจัยก็ได้ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้วิธีการให้ผู้เชี่ยวชาญคือ ศาสตราจารย์ ดร.ดิน ปรัชญพฤกษ์ พลตำรวจโท ดร.วิเชียร โชติ สุกโชติรัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ และ ดร.โกวิท กระจำง ให้เหตุผลว่า ข้อความในแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและสิ่งที่ต้องการจะวัดได้หรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ส่วนการหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามนั้น แม้ในส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเรื่องการประสานงานของ Basil S. Georgopoulos และ Floyd C. Mann ซึ่งพบค่าสหสัมพันธ์ทางบวกของแบบสอบถามในส่วนนั้นดังกล่าวมาแล้วก็ตาม ผู้วิจัยยังได้หาค่าความเชื่อมั่นใหม่ ซึ่งกระทำโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้ แบบสอบถามฉบับที่ 1 (สำหรับคณะกรรมการ ศตส.เขต) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8880

2. การทดสอบแบบสอบถามฉบับที่ 2 แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่เหมือนกับแบบสอบถามฉบับที่ 1 เกือบทั้งหมด จะต่างกันเฉพาะแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวข้อที่ 5 เกี่ยวกับระดับตำแหน่งและข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประสานงาน ซึ่งในแบบสอบถามฉบับที่ 2 ก็จะเป็นข้อคำถามซึ่ง Catherine Alter และ Gerald Hage ได้สร้างขึ้นใช้กับระดับปฏิบัติ เช่นกับแบบสอบถามฉบับที่ 1 ที่สร้างขึ้นใช้กับระดับบริหาร และนำมาใช้ในการวิจัยโดยแบ่งคำตอบเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

สำหรับการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ได้ใช้วิธีให้ผู้เชี่ยวชาญให้เหตุผลทำนองเดียวกับแบบสอบถามฉบับที่ 1

ส่วนการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับที่ 2 (สำหรับสำหรับผู้ได้บังคับบัญชาของกรรมการ ศตส.เขต) ก็กระทำโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha โดยได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9649

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยติดต่อกับผู้บริหารระดับสูงของ กทม. คือ รองปลัดกรุงเทพมหานคร (นางวรรณวิไล พรหมลักขโณ) เพื่อทำบันทึกขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเน้นให้ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นตัวอย่างของการศึกษาตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องแม่นยำตรงของข้อมูล

2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือผู้อำนวยการเขต 12 เขตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้อำนวยการกองป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด โดยทอแบบสอบถามฉบับที่ 1 จำนวน 1 ชุด สำหรับกรรมการ ศตส.เขต และผู้อำนวยการกองป้องกันและบำบัดยาเสพติด และทอแบบสอบถามฉบับที่ 2 จำนวน 3 ชุด สำหรับผู้ได้บังคับบัญชาของกรรมการ ศตส.เขตทั้ง 12 เขตแต่ละคน และผู้ได้บังคับบัญชาของผู้อำนวยการกองป้องกันและบำบัดยาเสพติดด้วย โดยได้กำหนดวันส่งแบบสอบถามกลับคืนประมาณ 15 วันหลังจากที่ได้รับแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 12 เขต และ 1 กอง จำนวนแบบสอบถาม 562 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77.62 โดยแยกออกเป็นแบบสอบถามของคณะกรรมการ ศตส.เขตและผู้อำนวยการกองป้องกันและบำบัดยาเสพติด รวม 160 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 22.10 และแบบสอบถามของผู้ได้บังคับบัญชาของคณะกรรมการ ศตส.เขต และข้าราชการในกองป้องกันและบำบัดยาเสพติด รวม 402 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 55.52

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ดังนี้

1. ตรวจสอบ (verified) ความสมบูรณ์ของคำตอบของเครื่องมือวัดแต่ละชุด จนแน่ใจว่าไม่มีที่ผิดพลาด และใช้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์
2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และทำการลงรหัสบันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์
3. นำคะแนนที่ได้รับไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลของแบบสอบถามทั้งหมดดังกล่าวมาแล้ว และนำมาทำการประมวลข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการคำนวณในทางสถิติตามลักษณะข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอำนาจในการแจกแจง (discriminatory power) (t) ค่าไค-สแควร์ (Chi-Squares) χ^2 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และต่ำกว่า เป็นต้น